

Anexă la Ordinul nr. *2942* / *11.10.2024*

STRATEGIA ANTIFRAUDĂ A AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU ACHIZIȚII PUBLICE

CUPRINS

1. SCOPUL STRATEGIEI
2. DOMENIUL DE APLICARE
3. TERMENI ȘI DEFINIȚII
4. POLITICA ȘI CULTURA ANTIFRAUDĂ ȘI ANTICORUPȚIE
5. MANAGEMENTUL RISCURILOR DE FRAUDĂ ȘI DE CORUPȚIE
6. SISTEMUL DE CONTROL INTERN
7. DETECTAREA, INVESTIGAREA ȘI RAPORTAREA FRAUDELOR/SUSPICIUNILOR DE FRAUDĂ
8. CONFIDENȚIALITATE
9. RESPONSABILITĂȚI
10. DISPOZIȚII FINALE
11. ANEXE

Anexa nr. 1 *PLANUL DE ACȚIUNE AL STRATEGIEI ANTIFRAUDĂ A AGENȚIEI NAȚIONALE PENTRU ACHIZIȚII PUBLICE*

Anexa nr. 2 *INDICATORI DE FRAUDĂ*

Anexa nr. 3 *ELEMENTE DE PREVENIRE A FRAUDEI ȘI CORUPȚIEI*

1. SCOPUL STRATEGIEI

- 1.1. Prezenta *Strategie Antifraudă a Agenției Naționale pentru Achiziții Publice (Strategia)* este o continuare a strategiei antifraudă aprobată prin *Ordinul președintelui ANAP nr. 1071/11.07.2022* și are scopul de a dezvolta un mediu instituțional intern integru, care să descurajeze fraudă și corupția prin sporirea gradului de conștientizare a riscurilor și consecințelor de fraudă și corupție, și prin responsabilizarea personalului ANAP implicat în atingerea obiectivelor PNNR.
- 1.2. La nivelul ANAP se vor lua măsuri adecvate pentru a se asigura că utilizarea fondurilor prevăzute pentru reformele și investițiile finanțate prin Mecanismul de Redresare și Reziliență respectă dreptul aplicabil al Uniunii Europene și cel intern. ANAP trebuie în special să se asigure că fraudă, corupția și conflictele de interese sunt prevenite, depistate și corectate și că finanțarea dublă din cadrul mecanismului este evitată.
- 1.3. Obiectivele *Strategiei* sunt dezvoltarea integrității, a responsabilității și rezistenței față de riscurile de corupție prin asigurarea unui proces decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile, precum și protejarea libertăților fundamentale, în conformitate cu legislația națională și cu reglementările europene.
- 1.4. Totodată, politica antifraudă și anticorupție are ca scop și prezentarea unei clarități angajaților ANAP, că este interzisă orice activitate ilegală, inclusiv fraudă, în beneficiul personal sau în beneficiul ANAP, obținut ilegal sau imoral, precum și oferirea unui mediu adecvat angajaților și persoanelor din exterior de a raporta/comunica cazurile suspecte de comportament fraudulos, corupt, infracțional și asigurarea că toate activitățile frauduloase suspectate vor fi pe deplin identificate și investigate/raportate.
- 1.5. Prezenta *Strategie* urmează să contribuie la consolidarea și amplificarea activităților de control, în vederea prevenirii și detectării fraudei și altor activități ilegale desfășurate în detrimentul intereselor financiare, patrimoniale și de imagine ale *Planului Național de Redresare și Reziliență la nivelul ANAP*.

2. DOMENIUL DE APLICARE

- 2.1. Prezenta *Strategie* se aplică în cazul fraudelor sau suspiciunilor de fraudă, care ar putea implica personalul ANAP desemnat cu atribuții în gestionarea și implementarea PNNR, inclusiv în raport cu beneficiarii finali, alte entități publice, operatori economici, și/sau alte părți, cu relații de natură financiară și/sau non-financiară.
- 2.2. Activitatea de investigare a fraudei/suspiciunii de fraudă va fi efectuată indiferent de nivelul riscului implicat, poziția/postul ocupat, de circumstanțele și relațiile părții implicate cu ANAP.
- 2.3. La prezenta *Strategie* se anexează:

- ✓ *Planul de Acțiune al Strategiei Antifraudă a Agenției Naționale pentru Achiziții Publice (Anexa nr. 1)*
- ✓ *Listă a celor mai frecvenți indicatori de fraudă, ce poate fi actualizată la necesitate (Anexa nr. 2)*
- ✓ *Elemente de prevenire a fraudei și corupției (Anexa nr. 3).*

3. TERMENI ȘI DEFINIȚII

- a) **Abuz de autoritate** - fapta superiorului sau a șefului care, prin încălcarea atribuțiilor de serviciu, cauzează o vătămare gravă a intereselor legale ale inferiorului sau subordonatului ori îl obligă să încalce îndatoririle de serviciu (faptă prevăzută de art. 419 Cod penal);
- b) **Abuz în serviciu** - fapta funcționarului public care, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, nu îndeplinește un act prevăzut de o lege, o ordonanță a Guvernului, o ordonanță de urgență a Guvernului sau de un alt act normativ care, la data adoptării, avea putere de lege ori îl îndeplinește cu încălcarea unei dispoziții cuprinse într-un astfel de act normativ, cauzând astfel o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice, (faptă prevăzută de art. 297 alin. 1 Cod penal);
- c) **Acte de corupție** - faptele prevăzute la art. 289-292 din Codul Penal, respectiv luarea de mită, darea de mită, traficul de influență, cumpărarea de influență. În sens mai larg corupția este abaterea de la moralitate, de la cinste, de la datorie. Ca expresie a relației dintre autorități și cetățeni, corupția reprezintă folosirea discreționară a poziției sau a funcției, prin recurgerea la mijloace ilicite și ilegale, în scopul obținerii unor interese personale sau de grup;
- d) **Cumpărarea de influență** - promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase, pentru sine sau pentru altul, direct ori indirect, unei persoane care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public, pentru a-l determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze sau ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri (faptă prevăzută de art. 292 Cod penal);
- e) **Conflict de interese** - situația în care persoana ce exercită o demnitate publică sau o funcție publică are un interes personal de natură patrimonială, care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin potrivit Constituției și a altor acte normative (faptă prevăzută de art. 70 din *Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare*);
- f) **Darea de mită** - promisiunea, oferirea sau darea de bani ori alte foloase în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri (faptă prevăzută de art. 290 Cod penal);

- g) **Delapidarea** - însușirea, folosirea sau traficul de către un funcționar public, în interesul său ori pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri pe care le gestionează sau le administrează (faptă prevăzută de art. 295 Cod penal);
- h) **Deturnarea de fonduri** - schimbarea destinației fondurilor bănești ori a resurselor materiale alocate unei autorități publice sau instituții publice, fără respectarea prevederilor legale (faptă prevăzută de art. 307 Cod penal);
- i) **Factor de risc** - circumstanță de orice gen care permite, încurajează, provoacă apariția manifestărilor de corupție; condiția sau împrejurarea particulară care influențează gradul de risc, contribuind la apariția unui anumit eveniment sau la producerea unei acțiuni ori oferind oportunitatea de obținere a unor avantaje sub orice formă;
- j) **Factor de risc de fraudă** - evenimente sau condiții care indică o stimulare ori o presiune de a comite o fraudă sau care oferă oportunitatea de a comite o fraudă;
- k) **Falsul în declarații** - declararea necorespunzătoare a adevărului, făcută unei persoane dintre cele prevăzute în art. 175 din Codul Penal sau unei unități în care acesta își desfășoară activitatea în vederea producerii unei consecințe juridice, pentru sine sau pentru altul, atunci când, potrivit legii ori împrejurărilor, declarația făcută servește la producerea acelei consecințe (faptă prevăzută de art. 326 Cod penal);
- l) **Falsul material în înscrisuri oficiale** - falsificarea unui înscris oficial, prin contrafacerea scrierii ori a subscrierii sau prin alterarea lui în orice mod, de natură să producă consecințe juridice (faptă prevăzută de art. 320 Cod penal);
- m) **Fraudă** - act intenționat comis prin inducerea în eroare, faptă de înșelăciune săvârșită spre a realiza un profit material prin atingerea drepturilor aduse altei persoane. Orice act ilegal, caracterizat prin înșelăciune, disimulare sau trădare a încrederii, comise de persoane și de entități în scopul obținerii avantajelor financiare, bunurilor sau serviciilor, eschivării de la efectuarea plăților obligatorii sau garantarea unor avantaje personale ori de afaceri. Frauda presupune inclusiv obținerea pentru moment sau provocarea pe viitor a unor beneficii sau avantaje necuvenite, ca rezultat al raportării financiare frauduloase, însușiri ilegale de active, neconformității cu actele normative și legislative, știrbirii imaginii și reputației autorității publice;
- n) **Factori de apariție a riscului de fraudă** - evenimente sau condiții care implică stimulente sau presiuni financiare de a comite o fraudă;
- o) **Infrațiuni asimilate infracțiunilor de corupție** - faptele prevăzute la art. 10 - 13 din *Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare*;
- p) **Infrațiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene** - faptele prevăzute la art. 18¹-18⁵ din *Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, cu modificările și completările ulterioare*;
- q) **Infrațiune** - faptă (acțiune sau inacțiune), prevăzută de legea penală, săvârșită cu vinovăție, nejustificată și imputabilă persoanei care a săvârșit-o;

- r) **Integritate instituțională** - integritatea profesională a tuturor angajaților din cadrul entității publice, cultivată, controlată și consolidată de către conducător, precum și toleranța zero la incidentele de integritate admise de agenții publici;
- s) **Integritatea morală** - principiu conform căruia funcționarilor publici le este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru alții, vreun avantaj ori beneficiu în considerarea funcției publice pe care o dețin, sau să abuzeze în vreun fel de această funcție;
- t) **Luarea de mită** - fapta funcționarului public care, direct ori indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri (faptă prevăzută de art. 289 Cod penal);
- u) **Neglijența în serviciu** - încălcarea din culpă de către un funcționar public a unei îndatoriri de serviciu, prin neîndeplinirea acesteia sau prin îndeplinirea ei defectuoasă, dacă prin aceasta se cauzează o pagubă ori o vătămare a drepturilor sau intereselor legitime ale unei persoane fizice sau ale unei persoane juridice (faptă prevăzută de art. 298 Cod penal);
- v) **Nereguli grave** - fraudă, corupție și conflicte de interese în legătură cu măsurile sprijinite de mecanism sau o încălcare gravă a unei obligații prevăzute în contractul/acordul/decizia/ordinul de finanțare;
- w) **Obținerea ilegală de fonduri** - folosirea ori prezentarea de documente sau date false, inexacte ori incomplete, pentru primirea aprobărilor sau garanțiilor necesare acordării finanțărilor obținute sau garantate din fonduri publice, dacă are ca rezultat obținerea pe nedrept a acestor fonduri (faptă prevăzută de art. 306 Cod penal);
- x) **Sistemul de control intern** - sistem organizat și implementat de managementul instituției și de întreg personalul, menit să furnizeze o asigurare rezonabilă cu privire la îndeplinirea obiectivelor prin: eficiența și eficacitatea operațiunilor, conformitatea cu cadrul normativ și regulamentele aplicabile, fiabilitatea, siguranța și integritatea informației;
- y) **Tăinuire** - primirea, dobândirea, transformarea ori înlesnirea valorificării unui bun, de către o persoană care fie a cunoscut, fie a prevăzut din împrejurările concrete că acesta provine din săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, chiar fără a cunoaște natura acesteia (faptă prevăzută de art. 270 Cod penal);
- z) **Traficul de influență** - pretinderea, primirea ori acceptarea promisiunii de bani sau alte foloase, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, săvârșită de către o persoană care are influență sau lasă să se creadă că are influență asupra unui funcționar public și care promite că îl va determina pe acesta să îndeplinească, să nu îndeplinească, să urgenteze ori să întârzie îndeplinirea unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau să îndeplinească un act contrar acestor îndatoriri (faptă prevăzută de art. 291 Cod penal);

aa) **Triunghi al fraudei** - o combinație din trei elemente bine definite care generează producerea fraudei.

Acestea sunt:

Motivația sau presiunea - evenimente care au loc în cadrul entității publice sau în viața unei persoane. Sub presiunea de fraudă necesitățile personale devin mai presus decât etica profesională și necesitățile entității publice. Stimulentul, de regulă, apare dintr-o necesitate financiară semnificativă sau dintr-o problemă, de exemplu: necesitatea de bani, a unui bonus sau păstrarea serviciului. De asemenea, ar putea fi dorința de a ajunge într-o poziție mai avansată în entitatea publică sau de a atinge un standard mai înalt de viață;

Oportunitatea - elementul asupra căruia persoana are în mod evident controlul. O activitate nesupravegheată corespunzător va determina ușor posibilitatea fraudei. Oportunitatea este creată de activitățile de control insuficiente (de exemplu: nu există separarea atribuțiilor, managementul deficient și/sau beneficierea de funcția ocupată ori autoritatea de care dispune pentru a neglija controalele)

Conștientizarea sau justificarea - este o decizie conștientă a unei persoane de a-și plasa necesitățile personale mai presus decât necesitățile altor persoane și/sau ale entității publice și de a justifica decizia respectivă, în mare parte, pentru sine însuși. Conștientizarea consecințelor fraudei este caracterizată la mod general de elementul de anormalitate (contrar regulilor stabilite);

bb) **Uzul de fals** - folosirea unui înscris oficial ori sub semnătură privată, cunoscând că este fals, în vederea producerii unei consecințe juridice (faptă prevăzută de art. 323 Cod penal).

4. POLITICA ȘI CULTURA ANTIFRAUDĂ ȘI ANTICORUPȚIE

4.1. Conducerea ANAP promovează o politică de toleranță zero în legătură cu fraudă și corupția și mobilizează personalul ANAP să acționeze, în permanență, onest, cu integritate și demnitate, să protejeze toate resursele încredințate, să nu facă abuz de pozițiile și funcțiile deținute. O evaluare corectă a riscului de producere a fraudelor, în paralel cu asumarea unui angajament clar de combatere a fraudei, reprezintă instrumente de descurajare a unor potențiale fraude. Astfel, structurile ANAP vor adopta o abordare pro-activă, structurată și țintită în gestionarea riscurilor de fraudă.

4.2. Politica antifraudă și anticorupție este promovată la nivelul ANAP, prin următoarele:

- a) Implementarea, dezvoltarea și consolidarea unui sistem eficace de control intern managerial;
- b) Asigurarea prevenirii, detectării și corectării conflictului de interese, fraudei, corupției și dublei finanțări la nivelul reformelor și/sau investițiilor finanțate în cadrul PNNR;
- c) Realizarea de verificări privind achizițiile publice, pe baza unei analize de risc, prin eșantionare, potrivit prevederilor procedurale ale ANAP;

- d) Realizarea de verificări privind prevenirea și detectarea conflictului de interese la nivelul entităților implicate în execuția bugetară a fondurilor aferente PNNR;
  - e) Verificarea, din punct de vedere administrativ, a aspectelor ce pot reprezenta elemente constitutive ale unei nereguli grave, care vor fi raportate către DLAF/DNA/OLAF/ANI;
  - f) Evaluarea riscurilor de fraudă, inclusiv pe baza informațiilor furnizate de către beneficiarul de reforme și/sau investiții;
  - g) Asigurarea securității păstrării bunurilor materiale;
  - h) Securizarea accesului la sistemele informaționale;
  - i) Asigurarea transparenței activităților derulate;
  - j) Separarea sarcinilor, consolidarea supravegherii activităților ce implică riscuri majore; implementarea procedurilor adecvate activităților, inclusiv utilizarea principiului celor "doi ochi";
  - k) Managementul riscurilor de fraudă;
  - l) Sesizarea conducerii ANAP și a organelor abilitate, în cazul identificării unor suspiciuni de fraudă și corupție;
  - m) Investigarea internă a oricăror semnalări de fraudă/suspiciune de fraudă (anonime sau în alt mod), dacă acestea conțin suficiente probe sau detalii privind fraudă comisă sau presupusă;
  - n) Stabilirea existenței unor erori de verificare/control și aplicarea măsurilor disciplinare responsabililor de comiterea erorii care a condiționat fraudă;
  - o) Asigurarea diseminării Strategiei antifraudă a Agenției Naționale pentru Achiziții Publice, cu publicarea acesteia pe pagina de internet a ANAP.
- 4.3. La prezenta *Strategie antifraudă a Agenției Naționale pentru Achiziții Publice* se anexează o listă a principalelor elemente de prevenire a fraudei și corupției, ce poate fi actualizată, dacă se impune. (Anexa nr. 3)

5. MANAGEMENTUL RISCURILOR DE FRAUDĂ ȘI DE CORUPȚIE

- 5.1. Managementul riscurilor de fraudă și de corupție este parte integrantă a *Procedurii de Sistem privind managementul riscurilor la nivelul Agenției Naționale pentru Achiziții Publice (PS-04)*. Evaluarea și managementul riscurilor constituie un instrument proactiv de prevenire a fraudelor și manifestărilor de corupție în activitatea coordonatorului de reforme și investiții prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență (PNNR), precum și de asigurare a climatului de integritate instituțională și profesională prin evaluarea riscurilor și implementarea măsurilor corective.
- 5.2. Angajații ANAP trebuie să evite situații în care interesele proprii intră în conflict cu funcțiile exercitate, fie că aceste conflicte sunt reale, potențiale sau susceptibile să apară. Fraudă, implicit, poate determina pierderi financiare, perturbarea activității ANAP precum și riscuri de imagine. Pentru a le gestiona adecvat, este importantă și necesară consolidarea continuă a procedurilor aplicabile și sistemelor de control intern existente.

- La luarea oricărei decizii, fiecare angajat al ANAP trebuie să țină cont de posibilele riscuri operaționale și reputaționale asociate activității respective.
- 5.3. Procesul de gestionare a riscurilor de fraudă și corupție stabilește un cadru general, unitar de evaluare a riscurilor la nivelul acordurilor/contractelor/deciziilor/ordinelor de finanțare/acordurilor de implementare/convențiilor de finanțare, în vederea stabilirii unor măsuri eficiente și proporționale de detectare și prevenire a acestora.
- 5.4. Gestionarea riscurilor de fraudă implică cinci acțiuni:
- Identificarea riscurilor la nivel de compartiment/serviciu/direcție și la nivel de activități, asociați indicatorilor de fraudă;
  - Evaluarea riscurilor prin estimarea impactului și probabilității producerii acestora;
  - Stabilirea măsurilor care urmează a fi întreprinse, în vederea atenuării riscurilor;
  - Prevenirea riscurilor de fraudă, detectarea și raportarea suspiciunilor de fraudă;
  - Investigarea, corectarea și sesizarea organelor de urmărire penală.
- 5.5. Riscurile specifice de fraudă care ar trebui evaluate vor fi identificate pe baza cunoștințelor acumulate în urma cazurilor anterioare de fraudă cu care s-au confruntat politicile de coeziune, precum și prin raportare la scheme comune de fraudare recunoscute și recurente.

6. SISTEMUL DE CONTROL INTERN

- 6.1. Controlul intern este un sistem organizat și implementat de management și de întregul personal al ANAP, menit să furnizeze o asigurare rezonabilă cu privire la îndeplinirea obiectivelor, având în vedere:
- a) Eficiența și eficacitatea operațiunilor;
  - b) Conformitatea cu cadrul normativ și regulamentele aplicabile;
  - c) Corectitudinea, siguranța și integritatea informației.
- 6.2. Existența unui sistem eficient de control intern, care înglobează activități specifice prevenirii și/sau detectării precoce a fraudelor, reprezintă un rol important în tratarea riscurilor de fraudă. Este necesar să fie implementate proceduri de prevenire și control pentru activitățile/procesele cu riscuri sporite de fraudă. Un factor important, care contribuie la probabilitatea ca un angajat să comită o fraudă, este oportunitatea. În acest sens trebuie analizate oportunitățile pe care angajații le-ar avea pentru a comite fraudă și să se ia măsuri pentru diminuarea riscurilor.
- 6.3. Un sistem de management și control eficient și eficace presupune inclusiv activități de verificare la fața locului, în scopul investigării sesizărilor de fraude/nereguli grave și implementarea corespunzătoare și la timp a recomandărilor formulate de organismele de control și audit intern și extern.

7. DETECTAREA, INVESTIGAREA ȘI RAPORTAREA FRAUDELOR / SUSPICIUNILOR DE FRAUDĂ

- 7.1. La nivelul ANAP a fost aprobată *Procedura de sistem privind avertizările în interes public (PS - 02)*, care descrie modul de primire, de examinare și de soluționare a raportărilor, drepturilor și obligațiile persoanelor care efectuează raportări sau divulgă public informații privind încălcări ale legii (avertizori în interes public), inclusiv măsurile de protecție a acestora, obligațiile ANAP, precum și drepturile persoanelor vizate. Procedura se aplică de către toate compartimentele din cadrul ANAP, respectiv de către toți angajații, funcționari publici sau personal contractual.
- 7.2. Detectarea fraudelor/suspiciunilor de fraudă se realizează prin recepționarea informației din diferite surse, cum ar fi:
- a) Interne
    - Personalul din cadrul tuturor structurilor interne ale ANAP;
  - b) Externe
    - Avertizorul de integritate
    - Surse anonime
    - Informații din presă
    - Documente/rapoarte întocmite de entități naționale și europene de audit/cercetare
    - Alte surse
- 7.3. Toate sursele de informare trebuie să fie accesibile atât pentru angajații ANAP, cât și pentru persoanele din exterior care au motive să sesizeze suspiciuni de fraudă.
- 7.4. Orice fraudă care este detectată sau suspectată trebuie să fie raportată imediat conducerii ANAP. În cazul în care vor exista argumente temeinice, conducerea va dispune inițierea procesului de control a fraudei.
- 7.5. În cazul identificării unor activități ce pot reprezenta indicii privind corupția și fraudă, autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor externe nerambursabile/rambursabile alocate României prin Mecanismul de Redresare și Reziliență, cu rol de verificare și control, inițiază, prin structura proprie specializată, acțiuni de control;
- 7.6. În scopul aplicării eficiente a politicii și în vederea facilitării procesului de investigare, personalul ANAP și orice altă entitate sau persoană fizică este încurajat(ă) să semnaleze fraude/suspiciuni de fraudă, dacă dispun de astfel de informații. Mesajele - semnal cu privire la fraude/suspiciuni de fraudă/corupție vor fi transmise prin adresa de email antifrauda.pnnr@anap.gov.ro și avertizare.interespublic@anap.gov.ro ;
- 7.7. Persoana care a semnalat o fraudă/suspiciune de fraudă/corupție are dreptul să rămână anonimă. Important este ca informația raportată să fie exactă, cu referințe detaliate cum ar fi: persoana(ele) implicată(e), instituția/structura implicată, fraudă/suspiciunea de fraudă/corupție comisă/posibilă de a fi comisă, locul/timpul, alte informații utile;

- 7.8. Rezultatele controlului vor fi raportate conducerii ANAP de către echipa de control printr-un raport semnat de către toți membrii;
- 7.9. Deciziile cu privire la aplicarea corespunzătoare a legislației în vigoare sau sesizarea organelor de urmărire penală vor fi luate de către conducerea ANAP cu asistența personalului de specialitate;
- 7.10. Suspiciunile de fraudă/nereguli grave identificate vor fi raportate autorităților naționale/europene, cu competențe în domeniu, respectiv ANI/DNA/DLAF/OLAF/EPPO.

8. CONFIDENȚIALITATE

- 8.1. Confidențialitatea informației aferente actelor frauduloase raportate este importantă pentru a evita deteriorarea reputației persoanelor suspectate, dar ulterior găsite nevinovate;
- 8.2. Toate informațiile primite/cunoscute cu privire la fraude/suspiciuni de fraudă/corupție vor fi tratate în mod confidențial;
- 8.3. Rezultatele investigației nu vor fi divulgate sau discutate cu persoanele ce nu dispun de competențe respectivă ci doar cu persoanele relevante, la decizia conducerii ANAP, conform *Procedurii de sistem privind avertizările în interes public, PS - 02 ce pune în aplicare la nivelul ANAP, Legea nr. 361/2022 privind protecția avertizorilor în interes public*, cu modificările și completările ulterioare.

9. RESPONSABILITĂȚI

- 9.1. ANAP are obligația de a implementa măsuri eficiente de prevenire a acțiunilor sau omisiunilor ce pot prejudicia fondurile alocate prin Mecanismul de Redresare și Reziliență ori pot permite încălcarea legislației naționale și a regulamentelor europene, în vederea protejării intereselor financiare ale Uniunii Europene;
- 9.2. ANAP este responsabil de stabilirea și menținerea unui sistem de management financiar și control eficient, pentru asigurarea conformității cu legislația națională și europeană, în baza cărora să prevină fraudă/corupția;
- 9.3. Personalul ANAP este obligat să asigure protejarea activelor, utilizarea rațională și eficientă a resurselor, protejarea și menținerea reputației entității;
- 9.4. În cazul în care angajatul a primit sau i s-a oferit de la terțe părți cadouri sau beneficii de orice natură și oferirea/acordarea lor este legală în mod direct sau indirect de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, acesta este obligat să informeze conducerea.

10. DISPOZIȚII FINALE

- 10.1. Prevederile prezentei *Strategii* intră în vigoare la data aprobării;
- 10.2. Prezenta *Strategie* nu substituie legislația în vigoare în domeniul antifraudă și anticorupție;

10.3. *Strategia antifraudă a Agenției Naționale pentru Achiziții Publice* va fi postată pe pagina de internet a ANAP la adresa www.anap.gov.ro.

11. ANEXE

Anexa nr. 1

PLAN DE ACȚIUNE AL STRATEGIEI ANTIFRAUDĂ

OBIECTIV SPECIFIC	MĂSURI	INDICATORI	STRUCTURI RESPONSABILE	RISCURI	TERMEN DE REALIZARE
OBIECTIV GENERAL: PREVENIREA FRAUDEI					
1.1 Consolidarea cadrului normativ antifraudă și a bunelor practici antifraudă	1.1.1 Schimb de bune practici cu structurile de la nivel național	Număr de informări	Direcția juridică	Nealocarea resurselor. Lipsă de personal	Ori de câte ori au loc întâlnirile privind Schimbul periodic de bune practici în cadrul rețelei art. 325 și Schimbul periodic de bune practici în cadrul rețelei 1.4.1 din Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei naționale de luptă antifraudă
	1.1.2 Actualizarea Codului de conduită privind evitarea situațiilor de incompatibilitate și conflict de interese de către personalul ANAP	1 cod actualizat și aprobat prin ordin de președinte	DGE-SRU	Nealocarea resurselor. Lipsă de personal	August 2025
	1.1.3 Diseminarea unor spețe de nereguli și fraude	Număr de informări	Toate compartimentele de specialitate	Nealocarea resurselor. Lipsă de personal	Periodic/ După caz
	1.1.4 Actualizarea Registrului privind evidența cazurilor de	1 registru actualizat și aprobat	Compartimentul de coordonare a investițiilor din PNRR	Întârzieri în actualizarea registrului	Decembrie 2026

	fraudă și conflict de interese la nivelul PNRR				
1.2 Adoptarea de măsuri eficace și proporționale de combatere a fraudelor, luând în considerare riscurile identificate	1.2.1 Actualizarea periodică a registrelor de riscuri de fraudă și de corupție	2 registre actualizate	Toate compartimentele de specialitate	Nealocarea resurselor. Lipsă de personal	Anual
	1.2.2 Elaborarea analizei riscurilor de fraudă și de corupție	0 analiză elaborată și aprobată	Grupul de lucru conform Ordin președinte ANAP nr.1035/2019 cu modificările și completările ulterioare	Nealocarea resurselor. Lipsă de personal	Anual
1.3 Eficientizarea raportării neregulilor	1.3.1 Schimb de bune practici cu structurile de la nivel național	Număr de informări	Direcția juridică	Nealocarea resurselor. Lipsă de personal	Ori de câte ori au loc întâlnirile privind Schimbul periodic de bune practici în cadrul rețelei art. 325 și Schimbul periodic de bune practici în cadrul rețelei 1.4.1 din Planul de Acțiune pentru implementarea Strategiei naționale de luptă antifraudă

Indicatori de fraudă

Această listă prezintă exemple de indicatori de fraudă și nu este o listă completă. Apariția acestor indicatori nu înseamnă că există o fraudă, ci doar că ar exista condiții pentru apariția fraudei/suspiciune de fraudă.

Nr. crt	Frauda	Indicatori de fraudă	Exemple
Activitatea de contractare și achiziții publice			
1.	Corupție	Oferirea/primirea de mită - beneficiu tangibil oferit sau primit în vederea coruperii primitorului	Mita și comisioanele ilegale; obiectele de valoare; cadouri, împrumuturi, taxe sau onorarii fictive, falsificarea de facturi, înregistrarea de cheltuieli fictive sau neîndeplinirea specificațiilor contractuale, etc.
		Traficul de influență - selecția părtinitoare, prețurile excesive nejustificate, produsele achiziționate în număr excesiv, acceptarea calității scăzute și întârzierea sau inexistența livrărilor	<ul style="list-style-type: none"> - Tratatamentul favorabil nejustificat acordat unui contract de către un responsabil pentru contractare într-o perioadă de timp; - Legături strânse între un responsabil pentru contractare și un furnizor de produse sau servicii; - Creșterea inexplicabilă sau bruscă a averii responsabilului pentru contractare; - Responsabilul pentru contractare efectuează o activitate economică nedeclarată. - Contractantul este cunoscut în domeniul său de activitate pentru acordarea de comisioane ilegale; - Modificări nedocumentate sau frecvente ale contractelor, care conduc la majorarea valorii acestora; - Responsabilul pentru contractare refuză promovarea într-un post în afara domeniului achizițiilor publice; - Responsabilul pentru contractare nu depune sau nu completează declarația privind conflictele de interese.
2.	Nedeclararea conflictelor de interese	Un interes financiar ascuns al unui angajat al organizației contractante în ceea ce privește un contract sau un contractant	<ul style="list-style-type: none"> - Favorizarea inexplicabilă sau în mod excepțional a unui anumit contractant sau vânzător; - Acceptarea continuă a unor lucrări la prețuri ridicate și de calitate scăzută etc.; - Responsabilul pentru contractare nu depune sau nu completează declarația privind conflictele de interese; - Responsabilul pentru contractare refuză promovarea într-un post în afara domeniului achizițiilor publice;

			<ul style="list-style-type: none"> - Există indicii potrivit cărora responsabilul pentru contractare efectuează o activitate paralelă.
3.	Practici de cooperare secretă	Depunerea de oferte de curtoazie	<i>„Oferte fantomă”</i> , cu scopul de a asigura aparența unei licitații concurențiale, fără a se urmări câștigarea acesteia;
		Abținerea de la participare	<ul style="list-style-type: none"> - Pentru ca manipularea procedurilor să reușească, numărul ofertanților trebuie să fie limitat și toți trebuie să participe la conspirație. Dacă la licitație se alătură un ofertant nou sau necooperant (un așa numit „sabotor”), majorarea artificială a prețului devine evidentă. Pentru a preveni o astfel de posibilitate, conspiratorii pot oferi mită societăților străine pentru ca acestea să nu își depună ofertele sau pot utiliza mijloace mai agresive pentru a le împiedica să participe la licitație. De asemenea, în încercarea de a-și proteja monopolul, conspiratorii pot constrânge furnizorii și subcontractanții pentru ca aceștia să evite relațiile comerciale cu societățile necooperante.
		Rotația ofertelor	Conspiratorii depun oferte de curtoazie sau se abțin să liciteze pentru a permite fiecărui ofertant să depună, prin rotație, oferta cea mai mică;
		Împărțirea piețelor	<ul style="list-style-type: none"> - Oferta câștigătoare are un preț prea mare în raport cu estimările de costuri, listele de prețuri publicate, lucrările sau serviciile similare sau mediile la nivel de industrie și prețurile de piață corecte; - Toți ofertanții mențin prețuri ridicate; - Prețul ofertelor scade atunci când la licitație se alătură un nou ofertant; - Rotația ofertanților câștigători în funcție de regiune, tip de activitate, tip de lucrări; - Ofertanții respinși sunt angajați ca subcontractanți; - Configurație anormală a ofertelor (de exemplu, ofertele sunt separate de procentaje exacte, oferta câștigătoare este cu puțin sub pragul de preț acceptat, se încadrează exact în bugetul alocat, este prea mare, este prea apropiată, diferența este exclusivă, sumele sunt rotunjite, incomplete etc.); - Legături aparente între ofertanți, cum ar fi adrese, angajați sau numere de telefon comune, etc - În oferta contractantului sunt incluși subcontractanți aflați în competiție pentru contractul principal;

			<ul style="list-style-type: none"> - Contractanții calificați se abțin de la depunerea unei oferte și devin subcontractanți, sau ofertantul cu cel mai scăzut preț se retrage și devine subcontractant; - Unele societăți licitează întotdeauna una împotriva celeilalte, în timp ce altele nu o fac niciodată; - Ofertanții respinși nu pot fi localizați pe internet sau în nomenclatoarele de societăți, nu au adrese etc. (cu alte cuvinte sunt societăți fictive); - Există corespondență sau alte indicii potrivit cărora contractanții efectuează schimburi de informații privind prețurile, își alocă teritorii sau încheie alte tipuri de acorduri neoficiale; - Practicile de ofertare prin cooperare secretă au fost constatate în următoarele sectoare și sunt relevante și pentru <i>Fondurile Structurale</i>: asfaltări, construcții de clădiri, activități de dragare, echipamente electrice, construcții de acoperișuri, eliminarea deșeurilor.
4.	Oferte discrepante	Personalul responsabil pentru contractare furnizează unui ofertant favorit informații confidențiale indisponibile celorlalți ofertanți	<ul style="list-style-type: none"> - Oferta pentru anumite activități pare a fi nejustificat de scăzută; - După atribuirea contractului au loc modificări sau eliminări ale cerințelor privind activitățile; - Activitățile pentru care se primesc oferte sunt diferite față de contractul propriu-zis; - Ofertantul are legături apropiate cu personalul responsabil cu achizițiile sau a participat la redactarea specificațiilor;
5.	Manipularea specificațiilor	Specificații adaptate pentru a corespunde calificărilor sau competențelor unui anumit ofertant cu scopul de a exclude alți ofertanți calificați sau pentru a justifica achiziții dintr-o singură sursă și pentru a evita orice concurență	<ul style="list-style-type: none"> - Doar un singur ofertant sau foarte puțini ofertanți răspund la cererile de oferte; - Există similitudini între specificații și produsele sau serviciile contractantului câștigător; - Se primesc reclamații din partea celorlalți ofertanți; - Specificațiile sunt semnificativ mai restrânse sau acoperă o sferă mai largă decât în cazul cererilor de oferte anterioare; - Specificații neobișnuite sau nerezonabile; - Acordarea unui număr ridicat de contracte avantajoase unui singur furnizor; - Socializare sau contracte personale între personalul responsabil cu contractarea și ofertanți pe durata procedurii de atribuire; - Cumpărătorul definește un articol folosind denumirea unei mărci comerciale în locul unei descrieri generice.
6.	Divulgarea datelor referitoare la licitații	Personalul însărcinat cu contractarea, redactarea proiectului sau evaluarea	<ul style="list-style-type: none"> - Metode ineficiente de control al procedurilor de atribuire, neaplicarea termenelor limită;

		ofertelor poate divulga unui ofertant favorit informații confidențiale, precum bugete estimate, soluții preferate sau date privind ofertele concurente	<ul style="list-style-type: none"> - Oferta câștigătoare are un preț cu foarte puțin mai scăzut decât următoarea ofertă cu preț scăzut; - Unele oferte sunt deschise în avans; - Sunt acceptate oferte care depășesc termenul limită; - Ofertantul care depune oferta după expirarea termenului este câștigător; - Toate ofertele sunt respinse, iar contractul este relucitat; - Ofertantul câștigător comunică în privat cu personalul însărcinat cu contractarea, prin e-mail sau alte mijloace, în timpul perioadei de atribuire.
7.	Manipularea ofertelor	Personalul însărcinat cu contractarea poate manipula ofertele după depunere, în vederea selectării unui contractant favorit	<ul style="list-style-type: none"> - Modificarea ofertelor, „pierderea” unor oferte, anularea unor oferte pe motivul unor presupuse erori conținute în specificații etc.; - Reclamații din partea ofertanților; - Metode de control deficiente și proceduri de licitație inadecvate; - Indicii privind modificarea ofertelor după recepție; - Anularea unor oferte pe motivul unor erori; - Un ofertant calificat este descalificat din motive suspecte; - Activitatea nu este relucitată, deși numărul ofertelor a fost inferior minimului necesar.
8.	Atribuire nejustificate unui singur ofertant	Fragmentarea achizițiilor, falsificarea justificărilor achizițiilor din sursă unică, redactarea unor specificații foarte restrictive, prelungirea contractelor atribuite anterior în locul relucitării acestora	<ul style="list-style-type: none"> - Atribuire în favoarea unui singur ofertant la prețuri superioare sau puțin inferioare plafoanelor de atribuire; - Achiziții publice desfășurate anterior în condiții concurențiale au devenit neconcurențiale; - Fragmentarea achizițiilor, pentru a evita plafonul de ofertare concurențială; - Cererea de ofertă este transmisă doar unui singur furnizor de servicii.
9.	Fragmentarea achizițiilor	Fragmentarea achiziției cu scopul evitării unei proceduri de rang superior, a concurenței sau a unei investigații efectuate de o autoritate de nivel superior	<ul style="list-style-type: none"> - Două sau mai multe achiziții consecutive și asemănătoare de la același contractant, situate imediat sub plafoanele de acordare concurențială sau sub limita de la care se efectuează investigații de către cadrele de conducere; - Separarea nejustificată a achizițiilor, de exemplu contracte separate pentru manoperă și materiale, fiecare având o valoare inferioară plafoanelor de ofertare; - Achiziții consecutive la valori imediat sub plafoane.

10.	Combinarea contractelor	Un contractant având mai multe comenzi similare poate percepe aceleași costuri de personal, onorarii sau cheltuieli similare pentru mai multe comenzi, ceea ce determină suprafacturarea	<ul style="list-style-type: none"> - Facturi similare prezentate pentru activități sau contracte diferite; - Contractantul facturează mai mult de o activitate pentru aceeași perioadă de timp.
11.	Stabilirea incorectă a costurilor	Facturarea cu intenție a unor costuri care nu sunt permise sau rezonabile sau care nu pot fi alocate în mod direct sau indirect unui contract	<ul style="list-style-type: none"> - Crearea de fișe de pontaj fictive, modificarea fișelor de pontaj sau a documentației aferente sau simpla facturare a unor costuri majorate artificial pentru forța de muncă, fără documente justificative; - Sume excesive sau neobișnuite percepute pentru forța de muncă; - Sumele percepute pentru forța de muncă nu sunt reflectate de evoluția lucrărilor prevăzute de contract; - Modificări evidente ale fișelor de pontaj; - Nu se găsesc fișe de pontaj; - Pentru aceleași costuri ale materialelor se percep sume în mai multe contracte; - Costurile indirecte sunt facturare drept costuri directe.
12.	Manipularea prețurilor	Lipsă de date curente, complete și exacte privind costurile sau prețurile în propunerile de prețuri, ceea ce are ca rezultat creșterea prețului contractului	<ul style="list-style-type: none"> - Contractantul refuză, amână sau nu poate furniza documentele justificative privind costurile; - Contractantul furnizează documente incorecte sau incomplete; - Informațiile privind prețul nu mai sunt valabile; - Prețuri ridicate comparativ cu contracte similare, liste de prețuri sau medii la nivel de industrie.
13.	Neîndeplinirea specificațiilor contractului	Contractanții care nu îndeplinesc specificațiile contractantului și apoi declară în mod fals și cu bună știință că le-au îndeplinit	<ul style="list-style-type: none"> - Discrepanțe între rezultatele testelor și inspecțiilor, pe de o parte, și clauzele și specificațiile contractului, pe de altă parte; - Absența certificatelor sau documentelor de testare sau inspecție; - Calitate inferioară, activitate nesatisfăcătoare și număr mare de reclamații; - În documentele contabile ale contractantului există indicii potrivit cărora contractantul nu a achiziționat materialele necesare lucrărilor, nu deține sau nu a închiriat echipamentul necesar pentru efectuarea lucrărilor sau nu dispune de suficienți lucrători pe șantier.
14.	Facturi false, duble sau cu prețuri excesive	Un contractant poate prezenta cu bună știință facturi false, duble sau cu prețuri	<ul style="list-style-type: none"> - Mărfuri sau servicii facturate nu se află în inventar sau nu pot fi localizate; - Nu există confirmări de primire a unor bunuri sau servicii facturate.

		excesive, acționând pe cont propriu sau în cooperare cu angajați responsabili cu procesul de contractare în urma coruperii acestora	<ul style="list-style-type: none"> - Comenzile de achiziție pentru unele bunuri sau servicii facturate sunt inexistente sau suspecte - Registrele contractantului nu indică finalizarea lucrărilor sau efectuarea cheltuielilor necesare - Prețurile de facturare, sumele, descrierile sau datele privind articolele depășesc sau nu corespund cu prevederile contractuale, comanda de achiziție, fișele de magazie, inventarul sau rapoartele de producție - Facturi multiple cu sumă, număr, dată etc identice - Subcontractare în cascadă - Plăți în numerar - Plăți către societăți off-shore
15.	Furnizori de servicii fictivi	Autorizare de plăți către un vânzător fictiv, urmărind în acest fel să se deturneze fonduri	<ul style="list-style-type: none"> - Furnizorul de servicii nu poate fi găsit în nomenclatoarele de societăți, pe internet, cu ajutorul motorului de căutare Google sau al altor motoare de căutare etc - Adresa furnizorului de servicii nu poate fi găsită - Adresa sau numărul de telefon ale furnizorului de servicii sunt incorecte - Este folosită o societate off-shore
		Înființare de societăți fictive pentru a depune oferte de curtoazie în cadrul unor sisteme de cooperare secretă, în vederea majorării artificiale a costurilor sau, pur și simplu, a emiterii de facturi false	
16.	Substituția produsului	Înlocuirea, fără știința cumpărătorului, a produselor prevăzute în contract cu unele de calitate inferioară	<ul style="list-style-type: none"> - Ambalaje neobișnuite sau generice: ambalajul, culorile sau forma diferă de norme - Discrepanțe între aspectul așteptat și cel real - Numerele de identificare a produsului diferă de numerele publicate sau cele de catalog sau de sistemul de numerotare - Numărul de defecțiuni înregistrat în cadrul testelor sau în utilizare peste medie, înlocuiri anticipate sau costuri ridicate de întreținere și de reparație - Certificatele de conformitate sunt semnate de persoane necalificate sau neautorizate - Diferențe semnificative între costurile estimate și cele reale ale materialelor - Contractantul nu a respectat graficul lucrărilor, dar recuperează întârzierile cu rapiditate

			<ul style="list-style-type: none"> - Numere de serie atipice sau șterse; numerele de serie nu corespund sistemului de numerotare al producătorului autentic - Numerele sau descrierile facturii sau ale obiectelor de inventar nu corespund datelor din ordinul de achiziție
Frauda în domeniul sumelor percepute pentru forța de muncă și al serviciilor de consultanță			
1.	Costurile suportate cu forța de muncă	Un angajator poate pretinde, cu bună știință, perioade de lucru fictive, directe sau indirecte	<ul style="list-style-type: none"> - Moduri diferite de percepere a sumelor - Modificări neașteptate și semnificative ale modului de percepere a sumelor - Scăderea sumelor percepute pentru proiecte/contracte cu plafoane depășite sau urmând a fi depășite - Procentajul angajaților pentru care se înregistrează costuri indirecte este disproporționat - Un număr mare de angajați sunt transferați de la costuri directe la costuri indirecte sau viceversa - Aceiași angajați sunt transferați în mod constant de la costuri directe la costuri indirecte și viceversa - Sisteme deficitare de control intern al sumelor percepute pentru timpul de lucru, precum semnarea în avans a fișelor de pontaj ale angajaților, completarea fișelor de pontaj ale angajaților de către supraveghetor, completarea fișelor de pontaj cu creionul sau la finalul perioadei de plată - Orele de lucru și sumele reale se află constant la limita bugetului sau imediat sub acestea - Utilizarea unor intrări în registrele zilnice prin care se efectuează modificări, în vederea transferării costurilor între contracte, cercetare și dezvoltare, activități comerciale - Creșteri și descreșteri semnificative ale sumelor percepute unor conturi sensibile - Sumele pentru timpul de lucru al angajaților sunt percepute diferit în raport cu costurile de călătorie asociate.
2.	Neplata orelor suplimentare	Un angajator poate pretinde, cu bună știință, efectuarea de ore suplimentare false atunci când acestea nu sunt compensate în mod neoficial prin, de exemplu, acordarea de concedii suplimentare	<ul style="list-style-type: none"> - Personalul este obligat să desfășoare activități suplimentare neplătite în cadrul mai multor proiecte - directe și indirecte - Angajații salariați înregistrează doar orele de lucru normale efectuate în fiecare zi, pentru o perioadă mai lungă de timp - Neplata orelor suplimentare și acordarea de bonusuri pe baza orelor suplimentare lucrate, potrivit indicațiilor conducerii

			<ul style="list-style-type: none"> - Lucrările pentru contractele/proiectele al căror plafon de cheltuieli a fost depășit se desfășoară doar în timpul suplimentar neplătit;
3.	Servicii de consultanță profesionale	Facturi emise pentru serviciile suplimentare prestate fără descrierea caracteristicilor nacestora, ci doar a numărului contractului, fără documente doveditoare pentru prestarea serviciilor	<ul style="list-style-type: none"> - Nu există acorduri sau contracte încheiate oficial; cu toate acestea, se plătesc sume mari pentru “servicii prestate”, pe baza unor facturi conținând date insuficiente; - Există acorduri sau contracte oficiale, dar acestea sunt vagi în ceea ce privește serviciile care urmează a fi prestate, și nu există facturi detaliate, rapoarte de călătorie sau studii care să justifice cheltuielile; - Serviciile plătite au fost utilizate pentru obținerea, distribuirea sau utilizarea unor informații sau date protejate prin legi sau regulamente; - Serviciile plătite aveau scopul de a influența în mod ilegal conținutul unei cereri, evaluarea unei propuneri sau estimări de preț, selecția de surse pentru atribuirea de contracte sau negocierea unui contract, a unei modificări sau a unei revendicări. Nu este important dacă atribuirea se face de către contractantul principal sau un subcontractant de la orice nivel; - Serviciile plătite au fost obținute sau au fost efectuate prin încălcarea unui statut sau a unui regulament care interzice practicile antreprenoriale neloiale sau conflictele de interese.
4.	Categorii de forță de muncă	Modificarea tarifelor orare față de cele propuse în contractul inițial, cu excepția celor administrative. După atribuirea contractului personalului angajat/utilizat este remunerat la un nivel inferior celui propus inițial. Noii angajați au fost incluși în categorii de muncă pentru care nu erau calificați	<ul style="list-style-type: none"> - Diferențe semnificative între costurile sau cantitățile unitare propuse și cele reale, fără modificarea corespunzătoare a sferei lucrărilor sau descrierii posturilor; - Facturarea fiecărui serviciu se făcea constant la nivelul maxim stabilit în contract. Specificarea în contract/comandă a numărului de ore care trebuie facturate reprezintă o excepție; - Anumite persoane propuse ca “angajați cheie” nu lucrează în cadrul proiectului; - Personalul propus nu corespunde forței de muncă existente. Este necesară angajarea unui număr considerabil de persoane. Numărul persoanelor nou angajate este semnificativ mai redus decât în propunerile inițiale; - Competențele angajaților nu satisfac cerințele specifice pentru categoria de forță de muncă sau cerințele contractuale; - Timpul de lucru al angajaților este înregistrat ca indirect de către societate, dar este înregistrat ca direct în scopul contractului;

			- Sumele percepute pentru timpul de lucru al partenerilor, funcționarilor, supraveghetorilor și al altor angajați nu respectă termenii contractuali sau politicile și procedurile contabile ale societății;
--	--	--	---

Anexa nr. 3

Elemente de prevenire a fraudei și corupției

Elemente de prevenire a fraudei și a corupției	Promovarea principiilor de conduită etică, afirmarea valorilor, formalizarea regulilor asupra comportamentelor;
	Declararea conflictelor de interes;
	Orientarea noilor angajați și educarea continuă a întregului personal cu privire la codul de conduită, politica existentă în domeniul riscurilor de fraudă;
	Implementarea procedurilor de control adecvate proceselor, inclusiv utilizarea principiului "4 ochi"
	Segregarea sarcinilor și consolidarea supravegherii activităților ce implică riscuri majore;
	Asigurarea transparenței activităților desfășurate
	Aplicarea sistemelor de sancționare și comunicare operativă asupra tuturor fraudelor comise;
	Analiza impactului fraudelor asupra raportării;
	Instituirea unui sistem de recrutare a personalului - obiectiv și just;
	Securizarea accesului la sistemele informatice;
Asigurarea securității păstrării bunurilor materiale utilizând controale de acces, monitorizare video, dulapuri și seifuri.	